

تحلیل ریسک بلایا

در نظام سلامت

مؤلف:

دکتر سید حسام سیدین

عضو هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی ایران

انتشارات آردن

سرشناسه	: سیدین، سیدحسام، ۱۳۵۴.
عنوان و نام پدیدآور	: تحلیل ریسک بلایا در نظام سلامت / مولف: سیدحسام سیدین.
مشخصات نشر	: تهران، آرون، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری	: ۱۱۴ ص.
شابک	: ۹ - ۵۱۰ - ۳۳۱ - ۹۶۴ - ۹۷۸
وضعیت فهرست‌نویسی	: فیپا
موضوع	: بیمارستان‌ها - مدیریت ریسک Hospitals - Risk management
موضوع	: پیش‌بینی‌های ایمنی - بهداشت - خطر سنجی
موضوع	: Safety measures - Health risk assessment
رده‌بندی کنگره	: ۳۹۶ ت ۳ س ۹ / ۳۸ / ۹۷۱ RA
رده‌بندی دیویی	: ۳۶۲ / ۱۱۰۶۸
شماره کتابخانه ملی	: ۱۵۷۲۹

این کتاب با حمایت مرکز تحقیقات علوم مدیریت و اقتصاد سلامت دانشگاه علوم پزشکی ایران
ترجمه و به چاپ رسیده است.

نام کتاب: تحلیل ریسک بلایا در نظام سلامت

نویسنده: سیدحسام سیدین

ناشر: انتشارات آرون

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

چاپ سوم: ۱۴۰۰

قیمت: ۲۵۰۰۰ تومان

مراکز پخش:

- تهران، خیابان ولی عصر، بالاتر از میدان ونک، کوچه شهید یاسمی، دانشکده مدیریت و اطلاع‌رسانی پزشکی،
مرکز تحقیقات علوم مدیریت و اقتصاد سلامت

همراه: ۰۹۱۲۲۸۲۶۰۸۴

تلفکس: ۸۸۶۷۱۶۱۵

تلفن: ۸۸۶۷۱۶۱۵

- تهران، میدان انقلاب، ۱۲ فروردین، خیابان نظری، نرسیده به اردیبهشت، پلاک ۱۰۵، واحد ۳

همراه: ۰۹۱۲۱۲۲۶۲۸۱

تلفکس: ۶۶۹۶۲۸۵۱

تلفن: ۶۶۹۶۲۸۵۰

فهرست مطالب

پیش گفتار	۹
فصل اول: تعاریف و مفاهیم مدیریت خطر	۱۱
مقدمه	۱۱
تعریف ریسک	۱۲
انواع ریسک و تقسیم‌بندی آن	۱۹
ریسک‌های اقتصادی	۱۹
ریسک‌های اجتماعی، فرهنگی	۱۹
ریسک‌های ذهنی و عینی	۱۹
ریسک‌های استراتژیک و تاکتیکی	۱۹
ریسک‌های واقعی (خطرناک) سودرانه (بردوباخت)	۲۰
ریسک‌های جانی	۲۰
عدم اطمینان، منابع اطلاعاتی و جمع‌آوری داده‌ها	۲۱
واکنش نسبت به ریسک	۲۳
درک ریسک	۲۵
خطر و اولویت‌ها: خطر نسبی	۲۷
پذیرش و سطح قابل قبول خطرات	۲۷
نقش رسانه‌ها در درک و پذیرش خطر	۲۸
مدیریت ریسک	۲۹
تحلیل ریسک	۳۲
فصل دوم: تکنیک‌های عمومی تحلیل ریسک	۳۵
مقدمه	۳۵
روش‌های معمول ارزیابی ریسک	۳۵
تجزیه و تحلیل مقدماتی ریسک (PRA)	۳۷
مطالعه مخاطره و تجزیه تحلیل عملیاتی (HAZOP)	۳۸
حالات خطا و تجزیه تحلیل اثرات آن FMEA	۳۹
روش‌های تجزیه و تحلیل درختی	۴۱

- ۴۱..... تجزیه و تحلیل درخت خطا
- ۴۲..... درخت رخداد
- ۴۴..... مدل پاپیونی یا تجزیه و تحلیل اثر و پیامدها
- ۴۴..... میزبانی ایمنی
- ۴۵..... تحلیل ایمنی شغلی
- ۴۵..... تحلیل چه می شود - اگر؟
- ۴۶..... لیز سود - هزینه
- ۴۷..... فصل سوم: تکنیک های تصمیم گیری
- ۴۷..... مقدمه
- ۴۹..... تکنیک تصمیم گیری
- ۴۹..... روش سیستماتیک تصمیم گیری
- ۵۰..... حله اول: تعریف مشکل یا فرمت، تعیین اهداف و خلق یک محیط سازنده
- ۵۱..... حله دوم: خلق گزینه ها و راه حل های خاصانه و مناسب
- ۵۱..... حله سوم: تحلیل گزینه ها
- ۵۲..... حله چهارم: انتخاب بهترین گزینه
- ۵۳..... تحلیل مقایسه ای جفتی
- ۵۳..... بحث تصمیم گیری
- ۵۴..... تجزیه و تحلیل ماتریس تصمیم گیری
- ۵۴..... مدل گروه اسمی یا چندرأیی
- ۵۵..... روش دلفی در فرآیند تصمیم گیری
- ۵۵..... حله پنجم: فرایند تصمیمات را در خصوص گزینه انتخابی از ابتدا دوباره بررسی کنید
- ۵۵..... حله ششم: توضیح در مورد تصمیم و به کارگیری آن برای کارکنان
- ۵۵..... تکنیک طوفان فکری
- ۵۷..... فصل چهارم: مدل جامع تحلیل خطر بلایا
- ۵۷..... مقدمه
- ۵۸..... تحلیل خطر: عناصر مخاطره و آسیب پذیری
- ۶۵..... رتبه های اساسی تعیین خطر
- ۶۷..... طاقها در ارزیابی ریسک

۶۸	خطای نوع اول در تحلیل ریسک
۶۸	خطای نوع دوم در تحلیل ریسک
۶۹	استراتژی‌های کاهش خطاها در تحلیل ریسک
۶۹	استراتژی‌های مفهومی
۷۱	استراتژی‌های تدارکاتی
۷۱	استراتژی‌های عملیاتی
۷۲	فرایند تحلیل ریسک
۷۴	تحلیل مخاطرات
۷۵	برآورد احتمال وقوع مخاطرات
۷۵	جنبه‌های عی و ذهنی ریسک و احتمال
۷۸	اولویت‌بندی مخاطرات
۸۱	تحلیل آسیب‌پذیری و قابلیت خود-حفاظتی
۸۶	ارزشیابی ریسک
۸۹	خلاصه اجزا و عناصر اجرایی تحلیل خطر
۹۰	عینی‌سازی خطر و مخاطره
۹۱	عکس‌العمل در مقابل ریسک
۹۱	کنترل ریسک
۹۴	تحلیل هزینه منفعت
۹۵	کاهش خطر بر اساس هدف
۹۵	معیار هزینه-اثربخشی
۹۶	توصیف خصوصیات خطر
۹۶	ارتباط خطر
۹۹	فصل پنجم: نمونه تحلیل خطر بیمارستان الف
۹۹	مقدمه
۹۹	معرفی بیمارستان
۱۰۰	اهداف پروژه
۱۰۰	مراحل انجام کار
۱۰۲	مرحله اول: تحلیل مخاطرات
۱۰۴	مرحله دوم: تحلیل آسیب‌پذیری

۱۰۵.....	مرحله سوم: ارزیابی ریسک
۱۰۷.....	مرحله چهارم: اقدامات پیشنهادی کنترل ریسک
۱۰۹.....	تعریف واژه‌ها
۱۱۳.....	منابع

www.ketab.ir

پیش گفتار

یکی از دغدغه‌های حیاتی افزایش توانایی پاسخ در برابر بلایا و کاهش میزان مرگ‌ومیر و ازکارافتادگی مصدومین ناشی از بلایا، سازمان‌های بهداشتی - درمانی و بیمارستان‌های واقع در منطقه بلایزده است. بلافاصله پس از وقوع بلا، آنها مکان امن برای مراجعه مردم و مصدومین، بیمارستان است. سازمان‌های بهداشتی - درمانی بیمارستان‌ها نقش کلیدی در برنامه پاسخ به بلایا دارند و در صورتی که آسیب جدی ندیده و امکان میسر نیروهای لازم را داشته باشند می‌توانند عملکرد بهتری را از خود نشان دهند. یقیناً این سازمان‌ها نیز همانند سایر بخش‌های واقع در منطقه بلایزده، از آسیب و تخریب مصدومین در صورتی که بتوان آسیب‌پذیری آنها را قبل از وقوع بلا تعیین کرد و نقاط ضعف آنها را برطرف نمود و همچنین برای پاسخ به بلایای مخف برنامه اجرایی و عملیاتی تهیه کرد، در زمان وقوع بلایا می‌توان از ارائه پاسخ حداقلی مطمئن شد.

بنابراین، ضروری است مخاطرات احتمالی تهدید کننده مراکز بهداشتی - درمانی و بیمارستان‌ها آسیب‌پذیری آن در شدت‌های مختلف ارزیابی شد، و بر اساس آن اقدامات پیشگیرانه و کاهش آسیب‌های طراحی و اجرا گردد. بدین منظور ضروری است در فاز آمادگی، برنامه‌ها ارزیابی خطر انجام‌شده، مخاطراتی که سازمان‌ها را تهدید می‌کند، احتمال وقوع آنها و خسارتی که ممکن است در اثر وقوع مخاطرات بر سازمان‌ها تحمیل گردد، برآورد شد و سپس اقدامات و برنامه‌ریزی‌های لازم برای کاهش آسیب این مخاطرات و به حداقل رساندن آنها انجام شود به گونه‌ای که خسارت‌رسانی در زمان وقوع بحران تضمین گردد و بیمارستان‌ها و سازمان‌های بهداشتی بتوانند حداقل‌های خدمات قابل قبول را در مصدومین و بلایزدگان ارائه نمایند.

علی‌رغم اهمیت ارزیابی ریسک در مدیریت شرایط اضطراری در حوزه سلامت، مطالعات اندکی این زمینه صورت گرفته است. این کتاب به نقش حیاتی ریسک و ارزیابی ریسک در مدیریت بلایا و فوریت‌های حوزه سلامت تأکید دارد و بررسی خواهد نمود که چگونه سازمان‌های بهداشتی و درمانی اعم از دولتی و خصوصی ممکن است به‌طور مؤثر توسط یک فرآیند که مدیریت ریسک نامیده می‌شود، طبقات عمده ریسک را شناسایی و مدیریت نمایند.